

мотиви вчинків. Виникнення цього типу дискурсу завжди пов'язане з психологічним настроєм персонажа.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо в дослідженні функцій інтеріорізованого дискурсу.

Література

- Арутюнова Н. Д. Дискурс *Языкознание : Большой энциклопедический словарь* / гл. ред. В.Н. Ярцева. 2-е изд. Москва, 1998. С. 136 – 137.
- Дегтярьов С. О. Специфіка природи внутрішнього мовлення персонажів у французькому мінімалістичному романі кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Сер. : Філологія. Київ, 2014. Т. 17. № 2. С. 47-56.
- Карасик В. И. О типах дискурса *Языковая личность: институциональный и персональный дискурс* : сб. науч. тр. Волгоград, 2000. С. 5–20
- Кондратенко Н. Внутрішнє мовлення у постмодерністському тексті *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія № 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство) : зб. наукових праць. Київ, 2009. Випуск 1. Книга 1. С. 160-165
- Корольов І. Р. Типологія дискурсу в сучасній лінгвістиці. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. Мовознавство, 2011. Випуск 15. С. 109-119.
- Кравченко Н. Г. Афективне внутрішнє мовлення в німецькомовній художній прозі ХХ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 Запоріжжя, 2016. 20 с.
- Кусько Е. Я. Проблемы языка современной художественной литературы : Несобственно-прямая речь в литературе ГДР. Львов, 1980. 207 с.
- Погребняк Ю. В. Характеристики интеріорізованого дискурсу : автореф. дисс. ... д-ра філол. наук : 10.02.19. Волгоград, 2012. 41 с.
- Семенов В. Я. Внутрішнє мовлення : лінгвостилістичні аспекти інтерпретацій української художньої прози ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2006. 20 с.
- Платон. Тезет Сочинения в 3 т. / [пер. с древнегреч. Т. В. Васильева; под общ. ред. А. Ф. Лосева и В. Ф. Асмуса. Вступ ст. А. Ф. Лосева] Москва : Мысль, 1968. Т.2. 611 с.
- Konsalik H. "Bittersüßes 7. Jahres". München, Heyne, 1979. 190 s.

(Матеріал надійшов до редакції 3.03.20. Прийнято до друку 9.04.20)

УДК: 821.133.1-31:81'373

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2020-79-15>

ОПАШНЮК Н. К.

(Запорізький національний університет)

nadiia161@gmail.com

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДОМІНАНТИ ПАРАМЕТРУ «ДИСТАНЦІЯ ВЛАДИ» (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Г. ШЕВАЛЬЄ «CLOCHERLE»)

В статті проаналізовано шляхи вербалізації соціокультурної домінанти параметру «дистанція влади» на матеріалі контекстуальних прикладів, взятих з роману «Clocherle» французького письменника першої третини 20 століття Г. Шевальє. Не зважаючи на те, що в рамках сучасної наукової парадигми напрацьовано значний обсяг даних стосовно індивідуальних та групових ціннісних орієнтацій, таке дослідження з позицій лінгвістики має супроводжуватись даними інших наук, таких як соціологія, культурологія, когнітивна лінгвістика тощо. В анотованій статті обґрунтовано доцільність використання виділених за методикою Г. Хофстеде мотиваційних цінностей етносу для лінгвістичних досліджень. Згідно положення про те, що мова є системою, яка накопичує та транслює знання, стверджується, що соціокультурні домінанти – найважливіші для досліджуваного соціуму цінності – неминуче залишають свій відбиток у мові. В рамках цієї статті проаналізовано шляхи реалізації одного з параметрів, виділених в дослідженні Г. Хофстеде, - параметр «дистанція влади». Названий параметр визначається наступним чином: всі представники соціуму не є рівними, а цей параметр вказує, яким чином ця нерівність сприймається соціумом. Згідно даних дослідження Г. Хофстеде, Франція є країною з чітко визначеною дистанцією між керівником та підлеглим. В сюжеті роману Г. Шевальє «Clocherle» спостерігаємо ситуації, в яких лідер приймає рішення, при цьому не обговорюючи його з підлеглими. Важливо зазначити, що аналізований роман часто розглядається з позицій регіональної літератури і концепція сприйняття влади у ньому пов'язана з філософією регіоналізму в цілому. В аналізованому романі тема влади та дистанції між лідером та підлеглими будується навколо персонажів мера містечка і баронеси, які втілюють ідеї лідерства, та вчителя і кюре, які займають позиції підлеглих. Встановлено, що соціокультурна домінанта параметру «дистанція влади» активно реалізується за допомогою окремих лексичних одиниць, авторських тропів, базової просторової опозиції «верх / низ».

Ключові слова: соціокультурна домінанта, дистанція влади, французький регіональний роман, лексико-стилістичні засоби, авторські тропи.

Opashnuik N. K. Lexical and stylistic resources of sociocultural dominant's verbalization by the parameter "power distance" (a case study of G. Chevalier's novel "Clochemerle"). The present article deals with the problem of sociocultural dominants' verbalization within the literary text. As the material for such study the novel "Clochemerle" by G. Chevalier, the French writer of the first third of 20th century, was chosen. Contemporary science has numerous points of view on the analysis of individual or / and group values. Nevertheless, such study hold by linguistics should be enhanced by the data of other scientific approaches e.g. sociology, cultural studies, cognitive science etc. Currently one of the most broad-scale research of human values is the one of G. Hofstede. Its results are presented for more than 100 countries all over the world. As any language represents the system that is able to conserve and transmit knowledge, the major values, sociocultural dominants, are inevitably reflected by the language. Among the parameters pointed out by the scientist, the parameter "power distance" was chosen for this research. The parameter "power distance" is identified as following: all the representatives of the community are unequal, and this parameter shows how this inequality is taken on the society. According to the Hofstede's research, France is the country with clearly defined distance between the leader and subordinate. Situations when the leader takes a decision without discussing it with his / her subordinates can be observed on the G. Chevalier's novel "Clochemerle". As the analyzed novel is often perceived as a regional one, it should be noticed that the conception of power perception in it is closely connected to the philosophy of regionalism as a social and cultural movement and the idea of power perception in it. The topic of power and distance between the leader and subordinate is widely developed in the novel around the characters of the mayor and the baroness as two leaders and local teacher and the parish priest as subordinates. The novel's linguistic analysis shows that the leaders tend to treat their subordinates haughtily, to use them for their own goals and ambitions, whereas the subordinates manifest extreme respect. The "power distance" parameter of sociocultural dominant is verbalized by the means of lexical units to describe haughtiness, individual comparisons, opposition of positively and negatively connotated words and phrases in characters' description, realization of basic space opposition "up / down".

Key words: sociocultural dominant, power distance, French regional novel, lexical and stylistic means, individual tropes.

Загальновідомо, що мова завдяки своїй соціальній природі накопичує, зберігає та передає наступним поколінням знання про норми, правила, цінності, властиві кожній лінгвокультурній спільноті. Аналіз мовних фактів може пояснити значну частину явищ національної культури. У зв'язку з цим **актуальність** нашого дослідження полягає у тому, що в літературній спадщині етносу відображається своєрідне, властиве тільки йому світобачення і саме на матеріалі літературного твору ми можемо прослідкувати шляхи вербалізації домінантних цінностей етносу – соціокультурних домінант.

Мета: проаналізувати шляхи вербалізації соціокультурної домінанти параметру «дистанція влади» на лексичному та стилістичному рівні, використовуючи контекстуальні приклади з роману «Clochemerle» французького письменника Габрієля Шевальє.

Завдання: обґрунтувати доцільність використання параметрів мотиваційних цінностей етносу в якості основи для вивчення соціокультурних домінант на мовному матеріалі; з тексту роману Г. Шевальє «Clochemerle» здійснити вибірку релевантних контекстуальних прикладів для опису стосунків представників влади та підлеглих та проаналізувати, яким чином реалізується соціокультурна домінанта параметру «дистанція влади» на лексико-стилістичному рівні.

Об'єктом дослідження виступає соціокультурна домінанта параметру «дистанція влади». **Предмет** дослідження – лексико-стилістичні засоби реалізації соціокультурної домінанти параметру «дистанція влади» в романі Г. Шевальє «Clochemerle».

Під соціокультурними домінантами ми розуміємо магістральні ціннісні орієнтації окремого соціуму. Вони є результатом його довготривалого розвитку в окреслених природних, соціальних, політичних, культурних умовах.

Твори художньої літератури можуть слугувати матеріалом для лінгвістичного аналізу соціокультурних домінант, властивих визначеній спільноті, адже вони є джерелом інформації про характерні риси культури спільноти. Ці особливості зафіксовані за допомогою мови, а, отже, можуть бути досліджені за допомогою надбань лінгвістичної науки.

Вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій не обмежується суто лінгвістичними розвідками. Так, з 80-х років ХХ століття такі дослідження проводяться в рамках соціології: вивченню піддаються як ціннісні орієнтації окремих індивідів, так і ціннісні орієнтації соціальних груп і, навіть цілих націй. Дослідження цінностей та ціннісних орієнтацій на рівні соціального середовища, групи або класу ґрунтуються на твердженні про те, що для більшості членів однієї групи набір цінностей та їх дистрибуція в ієрархії є схожими. В рамках такого дослідження спираються на вивчення абстрактних ідей про те, що є добре,

правильне або бажане для окресленої спільноти. Спираючись на ці ідеї, індивіди вирішують, яка поведінка є прийнятною для тієї чи іншої ситуації в соціумі, а також можуть обґрунтувати таку свою поведінку іншим членам цього ж колективу [Карандашев 2004, с. 11-12].

На сьогодні одним з найбільш широкомасштабних досліджень цінностей та ціннісних орієнтацій етносів є робота Герта Хофстеде [Hofstede 2010]: у Всесвітній мережі наразі можна знайти результати досліджень у більш ніж 100 країнах світу. Основною тезою наведеного дослідження є наступна: не зважаючи на існування незліченної кількості людських розумів, всіх їх об'єднує певна структура, яка є спільною для всіх і яка забезпечує взаємне порозуміння. Г. Хофстеде виділяє такі параметри мотиваційних цінностей будь-якого етносу: дистанція влади; індивідуалізм / колективізм; маскулінінність / фемінінінність; уникання невизначеності; довгострокова орієнтація / короткострокова орієнтація; терпимість / стриманість.

В результаті дослідження для кожного етносу будується діаграма; порівнюючи діаграми, побудовані для двох чи більше етносів, маємо змогу проаналізувати ступінь наближеності цих етносів за названими соціокультурними параметрами.

Результати дослідження мотиваційних цінностей окремого етносу за методикою Г. Хофстеде можуть слугувати основою для подальшого вивчення названих цінностей за допомогою лінгвістичних методів, адже саме за допомогою мовних засобів знаходять свою реалізацію найважливіші елементи культури та соціуму.

У цій праці ми розглядатимемо один з названих вище параметрів мотиваційних цінностей французького етносу, а саме параметр «дистанція влади».

Г. Хофстеде визначає параметр «дистанція влади» наступним чином: всі представники однієї спільноти не є рівними, а цей показник вказує на те, яким чином ця нерівність сприймається в аналізованій культурі [Hofstede 2010, с. 54]. Говорячи про дистанцію влади у французькому суспільстві слід зазначити, що за даними ресурсу Hofstede Insights [Hofstede Insights] Франція має доволі високий показник за цим параметром: індекс 68 вказує на те, що Франція є країною з чітко проведеною межею між соціальними ролями керівника та підлеглого. Суспільством приймається певний рівень нерівності, прийняття рішень здійснюється на найвищому щаблі ієрархії. Такі ситуації неодноразово спостерігаємо в романі Г. Шевальє «Clochemerle»: мер П'єшю одноосібно приймає рішення про побудову громадського туалету за кошти громади; після інциденту в церкві кюре Понос заявляє, що не може нічого вирішувати без розмови з баронесою де Куртебіш; рішення ввести озброєну армію до містечка приймається на вищому рівні ієрархії, при цьому автор детально описує стосунки між представниками всіх щаблів влади в державі тощо.

Роман Г. Шевальє «Clochemerle» за своєю тематичною наповненістю та за сукупністю лінгвістичних параметрів може бути віднесений до регіональної течії. Варто зазначити, що реалізація теми влади та підвладності в регіональному романі значним чином спирається на сприйняття її в рамках суспільно-політичного руху регіоналізму, що у Франції активно розгорнувся наприкінці XIX – на початку XX століття. Представники цієї суспільно-політичної течії висловлювались у своїх творах та дискусіях проти курсу державної влади на централізацію та максимальну концентрацію політичних, економічних, виробничих, суспільних сил в столиці. Прихильники регіоналізму прагнули до децентралізації. Саме ця опозиція значним чином вплинула на формування філософії регіоналізму і як суспільно-політичного руху, і, слідом, як літературної течії: чільне місце в ній посідає тема протиставлення міста та села, культури та природи. При цьому типовою рисою регіональних творів є ідеалізація села та праведної праці на землі, а описи міста часто є карикатурними та ідеологічно маркованими. Саме місто виступає як втілення прогресу у негативному світлі, як «монстр», що руйнує нормальний перебіг життя [Cavin 2005, с. 104]. Традиційно, поняття влади асоціюється з містом, а не з селом, тому ми можемо говорити про те, що в творах,

позначених як регіональні, почасти реалізується і тема протиставлення влади та підвладності.

В романі Г. Шевальє «Clochemerle» яскраво прослідковується реалізація теми влади та підвладності, а, отже, можемо і прослідкувати шляхи вербалізації соціокультурної домінанти параметру «дистанція влади». Сюжет роману розгортається навколо ідеї мера однойменного містечка побудувати у центрі міста громадський туалет, реалізації цієї ідеї та її наслідків. Частина жителів містечка підтримують мера, інша частина виступає проти. Так в невеликому містечку утворюється два полюси влади – офіційна, представлена мером П'єшю, та неофіційна, представлена баронесою де Куртебіш; в якості їх підвладних можна відзначити відповідно вчителя Ернеста Тафарделя, який беззаперечно підтримує ідеї мера, та кюре Поносса, який виступає в підтримку баронеси. Кожен з «керівників» партій діє згідно своїх інтересів та керується власними цінностями: мер Клошмерля вважає, що ця споруда є надважливою для просування муніципалітету згідно програми лівих сил, а баронеса де Куртебіш – що це посягання на звичай та виклик церкви.

Автор роману досить багато часу приділяє опису стосунків між названими чотирма персонажами. Можемо говорити про те, що фони формують певну сітку, навколо якої будується основний конфлікт твору.

Баронеса де Куртебіш поводить себе зверхньо та навіть зневажливо по відношенню до оточуючих. Вона відкрито говорить про дистанцію, яка відділяє її від усіх інших жителів містечка та навіть від членів її родини. Так, її стосунки з кюре Поноссом описуються наступним чином: «*elle le mettait en somme au rang de sa domesticité: il lui soignait l'âme, comme sa manucure lui soignait les mains et sa masseuse le corps*» [Chevalier 2016, с. 199], вона називає його «*un peu empoté*» [Chevalier 2016, с. 48], «*petit curailon de village*» [Chevalier 2016, с. 198], «*un grand imbécile*» [Chevalier 2016, с. 207] та дивується, що після всіх подій в церкві він не запитав її поради («*Il est inconcevable, après ce qui s'est passé, qu'il ne soit pas venu demander conseil au château*» [Chevalier 2016, с. 200]). Вважаючи свого зятя «*un parfait imbécile*», вона не хотіла змінювати своєї думки, навіть коли йому вдалось мирним шляхом вирішити конфлікт баронеси із вчителем Тафарделем, адже: «*Lorsqu'elle avait classé les gens, intellectuellement et socialement, il n'y avait plus à y revenir*» [Chevalier 2016, с. 217].

Таке зверхнє положення баронеси автор пояснює її титулом («*la noble personne*» [Chevalier 2016, с. 81]; «*une grande dame, qui avait derrière elle dix siècles de blason*» [Chevalier 2016, с. 199]). Не менш експліцитно про її відношення до оточуючих говорить авторське порівняння баронеси з королем (запрошуючи окремих жителів Клошмерля до себе, вона робила це «*comme le roi recevait à la cour*» [Chevalier 2016, с. 82]) та з Богом (з віком баронеса вирішила наблизитися до Бога, «*considérant Dieu comme un être de son monde*» [Chevalier 2016, с. 203]). Такі авторські порівняння є яскравим способом вербалізації дистанції між владою та підвладними.

Як і баронеса, мер П'єшю також позиціонує себе зверхньо по відношенню до підлеглих завдяки своїй офіційній посаді та безупинному бажанню просуватися далі кар'єрною драбиною: про нього автор говорить, що він має «*l'ambition de longue échéance*» [Chevalier 2016, с. 34]. Мер П'єшю переходить до активних дій тільки у тому випадку, коли це є безпечно для його політичної кар'єри. В інших випадках він воліє витримувати мовчання. Так, наприклад, після інциденту в церкві, спричиненого промовою кюре щодо знесення громадського туалету, всі жителі містечка прийняли той чи інший бік стосовно цього питання. Втім, як вказує автор, «*... un seul personnage demeure invisible, introuvable: Barthélemy Piéchut, le maire*» [Chevalier 2016, с. 191]. Письменник говорить про нього так: «*Cet homme calculateur, ce politique profond – qui est à l'origine de la catastrophe, avec son urinoir – sait toute la vertu du silence, de l'absence. Il laisse les impulsifs, les naïfs, aller de l'avant et se compromettre. Il laisse dire les bavards, attendant d'apercevoir sur l'océan des paroles vaines de profitables épaves de vérité. Lui se tait, observe, médite, pèse le pour et le contre, avant de manœuvrer les Clochemerlins, comme des pions sur l'échiquier de son ambition.*» [Chevalier 2016,

с. 192] Для опису мера письменник використовує епітети з позитивною конотацією (*Cet homme **calculateur**, se politique **profond***), а всі інші, йому віддані, люди описані за допомогою іменників з негативною конотацією (*les impulsifs, les naïfs, les bavards*) та порівняні автором з пішаками на шаховій дошці (*les Clochemerlins, comme des pions sur l'échiquier de son ambition*).

Мер П'єшю називає і вчителя Тафарделя, і кюре Поносса «*imbécile*», говорячи, що вони стануть зброєю в його боротьбі за владу, в той час як він сам «...*se réservait de mener le jeu, enfermé à la mairie, comme la baronne de Courtebiche le mènerait dans l'autre camp, du haut de son château*» [Chevalier 2016, с. 34]. Про зіткнення представників двох полюсів влади автор говорить: «*Ce n'était plus de simples personnalités qui allaient s'affronter, mais les principes eux-mêmes, dans leur totalité*» [Chevalier 2016, с. 212]. Стикаючи Тафарделя та Поносса, мер П'єшю виходить переможцем з ідеальною репутацією, в той час як самі вчитель та кюре не бачать нічого дивного в тому, щоб захищати інтереси мера та баронеси, не отримуючи за це нічого. Таким чином можемо говорити про те, що для мера П'єшю всі його оточуючі є лише ресурсом, за допомогою якого він покращуватиме своє соціальне та матеріальне становище. Вербалізація соціокультурної домінанти параметру «дистанція влади» отримує інакший вектор, ніж у випадку баронеси де Куртебіш: в її випадку ця дистанція сприймається нею як щось природне, дане їй за правом народження, то у випадку мера Клошмерля дистанція між представником влади та його підлеглими полягає в умінні керувати, делегувати, вчасно відходити в бік, маневрувати, дозволяючи всім іншим ризикувати репутацією, в той час як його репутація залишається ідеальною.

Іншими, не менш значущими для опису дистанції влади в романі Г. Шевальє «*Clochemerle*» прикладами, є описи баронеси як автором, так і персонажами. Пор.: про баронесу де Куртебіш автор говорить, що саме вона, а не кюре Поносс є «*la vraie dirigeante de la paroisse*» [Chevalier 2016, с. 33], вона описана як впливова особа у Клошмерлі («*l'influence hautaine de Mme la baronne de Courtebiche*» [Chevalier 2016, с. 34]); вона не воліла спілкуватись з представниками інших станів, адже це могло призвести до стирання кордонів між ними: «*La suprématie de la baronne reposait sur la rareté qu'elle savait donner à ses rémoignages de la sympathie*» [Chevalier 2016, с. 82]; вона «*traitait la population des vallées dominées par son château comme si ces gens eussent été en servage sur un fief restitué à sa famille, ce qui était rétablissement légitime d'un ordre bon, éprouvé, qui remettait les êtres à leur place, sans discussion possible*» [Chevalier 2016, с. 200]; кюре Поносс говорить, що вона є «*présidente de nos congrégations et bienfaitrice de notre belle paroisse de Clochemerle*» [Chevalier 2016, с. 180]; він звертається до неї догідливо, з пошестю та навіть побоюючись її: «*Tremblant devant la baronne ...*» [Chevalier 2016, с. 211]; на відкриття громадського туалету, побудованого за ідеєю мера П'єшю, було запрошено багато представників державної влади, суспільних діячів та вчених, втім, баронеса де Куртебіш відмовилась з'явитися на святі, заявивши, що вона «*ne se « commettrait pas avec des malotrus »»*» [Chevalier 2016, с. 87].

Виділені лексичні одиниці свідчать про те, що дистанція між представником влади (в аналізованому випадку – баронесою де Куртебіш) та підвладними є значною, при цьому сприймається це доволі природньо з обох сторін, про що свідчить описані в романі емоції страху, схиляння та догідливості по відношенню до баронеси.

Ще одним шляхом вербалізації соціокультурної домінанти параметру «дистанція влади», на наш погляд, є реалізація в романі на лексико-стилістичному, а також на текстовому рівнях базової просторової опозиції «верх / низ». Перш за все варто зазначити, що вся композиція роману будується навколо цієї опозиції: містечко Клошмерль поділено на верхню частину, в якій проживають заможні городяни, та на нижню частину, населену бідними. Автор говорить про те, що баронеса де Куртебіш проживає у замку, що стоїть над долиною («*des vallées dominées par son château*» [Chevalier 2016, с. 200]).

Іншими будівлями, що височіють над містом, є мерія та церква. Саме в мерії вичікує мер П'єшю, поки йде боротьба за збереження або знесення громадського туалету (*enfermé à*

la mairie, comme la baronne de Courtebiche le mènerait dans l'autre camp, du haut de son château» [Chevalier 2016, с. 34]). Будівля мерії у цьому прикладі порівнюється з замком, ці дві споруди слугують своєрідною фортецею як для баронеси, так і для мера, які, височіючи над всіма будівлями Клошмерля, захищають їхні статуси та положення по відношенню до всіх інших жителів містечка.

Висновки. Таким чином, проаналізувавши приклади вербалізації соціокультурної домінанти параметру «дистанція влади», можемо говорити про те, що вона досить активно реалізується на лексичному та стилістичному рівнях. Основними шляхами вербалізації названої соціокультурної домінанти виступають лексичні одиниці на позначення зверхнього ставлення одних персонажів роману по відношенню до інших, авторські порівняння, протиставлення в описах персонажів лексичних одиниць з позитивною та негативною конотацією, реалізація на лексико-стилістичному, а також на текстовому рівні просторової опозиції «верх / низ».

В якості **перспективи подальшого дослідження** доцільним є вивчення шляхів вербалізації соціокультурної домінанти за іншими параметрами за класифікацією Г. Хофстеде на різних рівнях – від фонологічного до текстового.

Література

- Карандашев В. Н. Методика Шварца для изучения ценностей личности : концепция и методическое руководство. Санкт-Петербург : Речь, 2004. 70 с.
- Cavin J. La ville mal-aimée. Représentations anti-urbaines et aménagement du territoire en Suisse : analyse, comparaisons, évolution. Lausanne : Lausanne, Editions Presses polytechniques et universitaires romandes, 2005. 237 p.
- Chevalier G. Clochemerle. Paris : Le livre de poche, 2016. 384 p.
- Hofstede G. Cultures and Organizations : Software of the Mind. Revised and expanded. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 2010. 560 p.
- Hofstede Insights. URL : <https://www.hofstede-insights.com>. (дата звернення: 21.09.2019).
- Le Robert illustré 2013. Paris : Le Robert, 2012. 2098 p.
- Thiesse A.-M. L'invention du régionalisme à la Belle Époque. *Le Mouvement social*. Paris-Provence. 1990. №160. P. 11-32.

(Матеріал надійшов до редакції 13.12.19. Прийнято до друку 21.03.20)

УДК: 81'373.612.2:165.194

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2020-79-16>

PAVLENKO A. S.
(Zaporizhzhia State Medical University)
alona.zsmu@gmail.com

COGNITIVE NATURE OF METAPHOR

The article explores the theoretical basis of the study of a metaphor as a cognitive unit, the approach to understanding metaphor, the process of metaphorization in view of the need for a modern individual to rethink the essence of cognition, mechanisms of generating and keeping the information, as well as learning some new information. Approaches to studying metaphor and its nature are presented in the article. The role of metaphor in the process of perception and interpretation of information, which makes it a key figure in cognitive linguistics, has a special place in the paper. In order to achieve the article's objectives, the process of metaphor creation and the role of metaphor in the "thinking / mental activity of a person - world" and "language - society/surrounding reality" systems and the relationship of these components were considered. It is noted that to create the metaphor a special process called reflection is needed, through which conceptual transference takes place. Metaphors as linguistic expressions are possible precisely because they are embedded in the conceptual system of man. Metaphor is the result of the influence of individual creativity on the formal semantic structure. The conceptual process that gives rise to a metaphor recognizes both similar features, which the anomaly is based on and on the dissimilar ones, which the semantic anomaly is based on. Thus, the only real world accessible to a man is the world that is created by this individual in the process of cognition based on his own sensual experience. It has been revealed that the nature of metaphor is not constant and the level of the expressiveness can change during its existence – some of metaphors can almost lose their metaphorical component becoming a part of a regular language. So, according to the cognitive approach to metaphors' nature, metaphors are understood not just as a matter of language, but as a matter of thought as well.

Key words: cognitive linguistics, metaphor, cognitive metaphor, reflection